

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΝΗΠΙΩΝ.

Τα ἐπόμενα εἶναι μεταφρασμένα ἀπὸ σύγγραμμά τι τοῦ Heinroth,
Καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Δευτίας.

ΚΛΑΘΩΣ ἐμβῆ τέκνον τι εἰς τὸν κόσμον, ἀμέσως
ἡ ἀνατροφὴ του ἀρχίζει διὰ τῆς φυσικῆς περι-
ποιήσεως,—διὰ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὄποιον
αἱ σωματικαὶ τὰ χρεῖαι ἀναπληροῦνται. Ἀγά-
πης ὃν γέννημα, πρέπει, ἐκ τῶν πρώτων στιγμῶν
τῆς ζωῆς του, νὰ περιθάλπεται εἰς τὰς ἀγκάλας
τῆς ἀγάπης. Ὅποθέτομεν δὲ τοῦ ἔχαψεν ὁ
Θεὸς ὑγιενὴν, ἐνάρετον, καὶ φιλόστορογον μητέρα.
Αὐτὴ εἶναι ὁ ἄγγελος, δοτις ἔχει νὰ ἐπαγχυνῇ
εἰς τὸ ἀδύνατον καὶ ἀβοήθητον πλάσμα, αὐτὴ
ἡτις ἔχει νὰ τὸ προφυλάττῃ ἀπὸ κακὸν, προσέ-
χουσα ὅστε μήτε ψυχρὸς ἀηδονίας, μήτε θαυμωτικὸν
φῶς, μήτε ὑπερβολικὴ θερμότης, μήτε βαρέα
ἐνδύματα, νὰ μὴν ἐπιφένωσι πόνον τινὰ εἰς τὸ
νεογέννητον βρέφος. Ἀκούη καὶ αὐτὴ ἡ πρώτη
τροφὴ του δὲν πρέπει νὰ δίδεται πρὸν χρειασθῆ, οὐδὲ
πρέπει νὰ δίδεται ἀφθονώτερα ἢ ουχινότερα
παρ’ ὅσοι ἀπαραιτήτως χρειαζεται.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀνάγκη
πᾶσα νὰ οἰκονομῆται τὸ βρέφος μὲ εὐταξίαν
καὶ μὲ ἐγκράτειαν· καὶ καθ’ ὅλην δὲ τὴν μέλ-
λουσαν αὐτοῦ διαχείρισιν αἱ αὐταὶ ἀρεταὶ πρέ-
πει νὰ βασιλεύσων. Εἰς τὰς αἰσθήσεις, βαθ-
υθόδον καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀναπτυσσομένας,
χρεία νὰ παριστάνωνται ἀντικείμενα εὐάρεστα·
διότι ἵλαραι πειστάσεις ἐπιφέρουν ἵλαράς δια-
θέσεις. Οὐδὲν ἐμπόδιον πρέπει νὰ συγχωρῆται
εἰς τὴν ἐλευθέραν κίνησιν ὅλων τῶν μελῶν καὶ
μυώνων—οὐδὲν τὸ ὄποιον βραδύνει τὴν ἀνά-
πτυξιν ζωῆς καὶ δυνάμεως· καὶ οὐδὲ ταῦτα δὲν
πρέπει νὰ προσπαθῇ τις παραπολὺ νὰ τὰ διε-
γείνῃ· ἀς προβαίνωσιν ἥσυχως καὶ φυσικῶς.

Τὸ ἵλαρὸν βλέμμα καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῆς
φιλοστόργου μητρὸς πρέπει νὰ ἦναι ἡ πρώτη
τροφὴ τῆς νηπιακῆς ψυχῆς. Ἡ ζωὴ αὐτὴ εἶναι
χαρὰ καὶ εὐφροσύνη· χαρὰ λοιπὸν ἀς περιθάλ-
πη τοὺς βλαστοὺς τῆς ζωῆς. Ἡ δραστικὴ καὶ ἡ
ἀφὴ ταχέως ενδρίσκουν ἀριθμόδια ἀντικείμενα·
ἄλλ’ ἀκόμη καὶ τῷρα τὸ πνεῦμα τῆς ἀνατροφῆς
πρέπει νὰ ἐπαγχυνῇ εἰς τὸ τέκνον. Δέν πρέπει
νὰ πιάγῃ πᾶν διτι φθάνει· δέν πρέπει νὰ ἐγγίζῃ
τὴν φλόγα, ἡ τὸ μαχαίριον, ἡ ἄλλο τι βλαβερόν.
Εὐθὺς δταὶ μάθη ν’ ἀκούῃ, μανθάνει ν’ ἀκο-
άζεται τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς του, ἵγουν, νὰ
ὑπακούῃ. Τὸ ὀτίον γίνεται βαθμηδὸν ὁ πνευ-
ματικὸς ὄδηγὸς τοῦ αὐξανομένου ἀνθρώπου.
Ο παῖς δὲν ἐμπορεῖ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ ἐγγίζῃ,
χωρὶς νὰ ἐπιθυμῇ, καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ, χωρὶς νὰ
ἐνεργῇ τὴν θέλησιν. Τὸ πρώτον αὐτοῦ
θέλημα εἶναι ισχυρογραμμοσύνη· ταχέως δὲ ὑ-
ζεῖται καὶ δυναμοῦται, ἐδὺ τὸ θέλημα τῆς μη-

τρος δὲν ἀντισταθῇ ἀμέσως, καὶ πράως μὲν,
ἄλλὰ γενναίως, ἐμποδίσῃ αὐτήν.

Ἐδῶ λοιπὸν ἀρχίζει ἡ ἀνατροφὴ, —ἀπὸ τὴν
πρώτην χρείαν, καὶ τὴν πρώτην αὐτῆς ἀναπλή-
ρωσιν. Ἄρα ἀρχίζει εὐθὺς, συγχρόνως μὲ τὴν
φυσικὴν περιποίησιν τοῦ τέκνου, καθότι αἱ
πρῶται αὐτοῦ χρεῖαι εἶναι μόνον φυσικαῖ. Πᾶς
τρόπος τοῦ περιποίησθαι βρέφος τι εἶναι σφα-
λερός, ὁ ὄποιος δὲν θεραπεύει τὰς χρείας του
κατὰ τὸν ὄρθρον τρόπον, μάλιστα δὲ εἶναι σφα-
λερὰ πᾶσα ἀκαίρος ἡ ὑπερβολικὴ ἀναπλήρωσις.
Αἱ πρῶται χρεῖαι τῆς νηπιότητος εἶναι τροφὴ,
θερμότης, ἀήρ, κίνησις, καὶ ὑπνος. Πολὺ δὲ
περισσότερα τέκνα πάσχουν ἀπὸ μίαν ὑπερβο-
λὴν τῶν ἀναπαύσεων τούτων, παρ’ ἀπὸ ἔνδειαν
αὐτῶν. Ἀληθεύει μὲν δὲ τακὴ τροφὴ, περιο-
ρισμένος ἀήρ, ἀκαθαρσία, καὶ ἀγνωματία, καὶ ὁ
ἐκ τούτων προερχόμενος ἀνήσυχος ὑπνος, ἀφα-
νίζουν πολλὰ τέκνα, τὰ διόπτα ἀφίνονται εἰς τὴν
φροντίδα μισθωμένων τροφῶν. Ἀλλ’ ἐκ τοῦ ἀλλε
ιέρους, πολὺ μεγαλήτερος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν
ὅσα πάσχουν ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν φροντίδα
τῶν μητέρων, ἀπὸ τροφὴν μὴ ἀναγκαίαν, ἀπὸ
τυλίγματα παραπολλά, ἀπὸ μίαν ὑπέρμετρον
προφύλαξιν ἐναπίον εἰς δλας ἐκείνας τὰς ἐπι-
ρόσας τοῦ ἀέρος, τὰς νομιζομένας ὀλεθρίας, ἀπὸ
τεχνητὴν κίνησιν, καὶ ἀπὸ τὸν ὑπνον, δοτις οὕτω
τεχνητῶς προέρχεται καὶ διατηρεῖται. Τοιου-
τοτρόπως, πολλὰ τῶν πλέον χαΐδευμένων τέκνων
ἔξερχονται τοῦ κόσμου σχεδὸν εὐθὺς δταὶ γεν-
νηθῶσιν. Ἀς ἔξετάσωμεν λοιπὸν τὰ ὡς πρὸς
τὴν φυσικὴν περιποίησιν γινόμενα λάθη, τὰ ἐξ
ὑπερβολῆς, καὶ μάλιστα ἐξ ὑπερβολικῆς τροφῆς,
προερχόμενα.

Ἔχουν πολλὰ συνήθειαν, εὐθὺς δταὶ κλαίση
τὸ νήπιον, νὰ τοῦ προσφένωσι τὸν μαστὸν, εἴτε
φανταζόμεναι δὲ τὰς κλαυθμοὺς προέρχεται
ἀπὸ πεῖναν, εἴτε ἀπλῶς διὰ νὰ τὸ ἡμερόνωσιν·
ἄλλα τοῦτο εἶναι ὀλεθριώτατον. Ἐρεύνησε
διατί κλαίει τὸ βρέφος, καὶ ἀφαίρεσε τὸ αἴτιον,
εὰν τὸ ἀνακαλύψῃ. Θέλει δὲ τόσον σπανιώτε-
ρον εἰσθαι ἡ πεῖνα, καθόδον ἔχεις αὐτὸν συνε-
θισμένον εἰς τὴν εὐταξίαν. Εάν τὸ παιδίον
ταγίζεται ἀτακτα, σχηματίζει ἔξεις πονηράς,
εἰκλίνει ἀπὸ τὴν τάξιν, τὸν πρώτον γόμον τοῦ
Θεοῦ, τοῦ ὄποιον αἱ πρῶται ἀρχαὶ πρέπει νὰ
ἐμφυτεύωνται εἰς τὸν ἀνθρώπων, ενῷ ἔρπιγμα
εἰσέτι τὸν κυβερνᾶ. Ἀλλὰ τὸ βρέφος, τὸ ὄποιον
συνειθίζει οὕτω τὴν ὑπερβολὴν, γίνεται ταχέως
ἀτακτον εἰς τὰς ἀπατήσεις αὐτοῦ, καὶ ἡ ΕΓΚΡΑ-
ΤΕΙΑ καὶ ἡ ΤΑΞΙΣ, οἱ μεγάλοι στύλοι τῆς ζωῆς,
ἀνατρέπονται ἀμφότεραι. Εάν τρέψεται πα-
ράκαιης, καταντᾶ λαίμαργον, καὶ δυσκόλεως
ἥσυχαζει χωρὶς νὰ ἔχῃ τρόπιμον τι εἰς τὸ οπόια-

Ἡ αἰσθησις τῆς γεύσεως ἐμποδίζει τὴν πρόσθιον πάσης εὐγενοῦς αἰσθήσεως· τὸ τέκνον συνάγει ὅλες τοὺς διαλογισμοὺς αὐτοῦ εἰς μόνης ταύτης τῆς ὁρέξεως τὴν θεοφαπείαν. Οὕτω προετοιμάζεται νὰ γένη ἡδυπαθής καὶ φιλήδονος· διθεν τὸ μέγα πακόν δὲν εἶναι, ὅτι ὑπεροφορτονόμενος ὁ στομαχος ἐπιφέρει ἀσθενειαν, ἀλλ' ὅτι βλάπτεται ὁ ἡθικὸς χαρακτῆρ, ποὺν ἐντελῶς ἀναπτυχθῇ. Τὸ τέκνον, κακῶς ἀνατρεφόμενον τοιουτοτρόπως, γίνεται πεισματῶδες καὶ αὐθαδες. Άν δὲν εὐχαριστῆς τὰς ἀπαιτήσεις του (καὶ αἱ κραυγαὶ του εἶναι ἀπαιτήσεις), μανθάνει γρήγορα νὰ θυμόνῃ, καὶ ν' αὐξάνῃ τὸν θυμὸν αὐτοῦ εἰς σχεδὸν παιδαρώδη μανίαν. Ἰδού τῷρατιν τρόπῳ φυτεύονται τὰ σπέρματα τῆς ἡθικῆς διαφθορᾶς, τῶν ὄποιων αἱ δίξαι εἰσέρχονται τόσον βαθύτερον, δσον εἶναι ἀπαλωτέρα ἡ δεχομένη αὐτὰ γῇ!

Τις ἀράγε ἡ αἰτία, δτι τόσον συνεχῶς βλέπομεν τὴν ὀλεθρίαν ταύτην φυσικὴν περιποίησιν, καὶ τοὺς φαρμακεροὺς αὐτῆς καρποὺς; Διατί βλέπομεν τόσα πολυταγισμένα, ἀδδηφάγα, κακόγνωμα, αὐτοφίλαυτα, καὶ πεισματώδη τέκνα; Τοία μεγάλα αἴτια συνεργοῦν πρὸς τοῦτο—μητρικὴ ἀγάπη, κενοδοξία, καὶ ἀγνοία. Δύναται τις νὰ εἴπῃ, δτι πᾶσα μήτηρ, ὑγιεῖς ἔχουσα τὰς φρένας, ἀγαπᾷ τὸ τέκνον αὐτῆς μᾶλλον παρὰ τὸν ἑαυτόν της. Πῶς λοιπὸν ἐμπορεῖ νὰ μὴ δίδῃ εἰς αὐτὸν πᾶν δ,τι θέλει! Τὸ ποθεινότερον, τὸ ἥδονικότερον πρᾶγμα διὰ τὸ τέκνον εἶναι τὸ φαγητὸν, καὶ λοιπὸν ἡ μήτηρ δίδει αὐτὸν πλουσιοπαρόχως. Θέλει νὰ μεγαλώσῃ τὸ τέκνον της, νὰ γένη δυνατὸν καὶ παχύ. Τῷρα δὲ βοηθεῖ καὶ ἡ κενοδοξία. Πᾶσα μήτηρ ὑπερηφανεύεται διὰ τὸ τέκνον της, καὶ ἥθελεν ἀσμένως θυσιάσειν κάτι διὰ νὰ ἴδῃ αὐτὸν ὀδαίοτερον παντὸς ἄλλου· πρὸς κατόρθωσιν δὲ τούτου ταγίζει αὐτὸν ὑπερβολικά. Πλὴν τοῦτο δὲν συμβαίνει χωρὶς τὴν τρίτην αἰτίαν,—τὴν ἀγνοίαν. Ἡ ἀγνοία δὲν καταλαμβάνει ὅτι τοῦ τέκνου ἡ εὐεξία κρέμεται ἀπὸ τὴν ποσότητα τὴν ὄποιαν χωνεύει, μᾶλλον παρ' ἀπὸ τὴν ποσότητα τὴν ὄποιαν καταπίνει, καὶ παραβλέπει τὸ μέγα μέσον, τὸ ὄποιον δὲν ἔννοει, ἦγουν τὰ θρεπτικὰ δργανα, τῶν ὄποιων ὑπούργημα εἶναι νὰ ἐτοιμάζωσι φροφήν διὰ τὸ σῶμα ἀπὸ τὸ φαγητὸν, τὸ ἐμβατον εἰς τὸν στόμαχον. Τόσον μόνον φαγητὸν ὄφελει, δσον πραγματικῶς χωνεύει τὸ τέκνον· ἀπὸ δὲ τὸ μένον ἀχωνευτον δὲν πηγάζει παρὰ κακόν.

Ὦς ἥρχισαν, οὕτω καὶ τελειόγονον αἱ πονηραὶ κύται ἔξεις,—μὲ μίαν τυφλὴν καὶ ἀκριτον φιλοποιογίαν. Πῶς ἐμπορεῖ νὰ μὴν εὐχαριστῇ

κατὰ πάντα τὸ τέκνον μία, ἥτις τὸ ἀγαπᾶ τόσον πολύ! Ὁταν φανῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι συνέπειαι τῆς μεταχειρίσεως ταύτης, καὶ τὸ παιδίον γένη κακόγνωμον, ὑπερφίλαυτον, καὶ πεισματῶδες, καὶ ἀρχίσῃ, μικρότατον ἀκόμη, νὰ βασανίζῃ τὴν μητέρα του, ἡ τυφλὴ αὐτὴ καὶ ἀσθενῆς ἀγάπη, μηδ συναμένη ν' ἀντισταθῇ, δικαιολογεῖται μὲ γνωσθῇ τινὰ ἐπιχειρήματα, ώς δτι, 'Τὸ κακόμοιδον τὸ παιδίον ἀκόμη δὲν ἐμπορεῖ νὰ νοήσῃ ὁ νοῦς δὲν ἀναπτύσσεται τὸ πρῶτον ἔτος· ἀς μεγαλύνῃ, καὶ τότε θέλω τὸ ἀναθρέψειν.' Εν τῷ μεταξὺ, ποὺν ὁ νοῦς ἀναπτυχθῇ, τὸ παιδίον ἀνατρέπει καὶ φεταὶ καὶ κῶς, καὶ χαλαταὶ. Πρῶτον μεταχειρίζεται τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς βασανισμὸν τῆς μητρός του, καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ κατασταθῇ τυραννίσκος. Παραπολλάς τοιαύτας μητέρας γνωρίζομεν, δουλωμένας εἰς τὰ τέκνα των! Τις πταίει; δτι, ἔσπειραν, αὐτὸ καὶ θερίζουν.

ΚΑΘΩΣ ὁ ἐπιτήδειος ζωγράφος, δταιν ζωγραφῇ εἰκόνα, βάλλει ἐμπροσθεν αὐτοῦ τὸ πρωτότυπον, καὶ πρὸς αὐτὸ προσηλώσας τὰ δύματα, ἀγωνίζεται μετὰ πάσης προσοχῆς νὰ γράψῃ τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα, τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὰ ἵχη πάντα τοῦ πρωτοτύπου, καὶ νὰ ἀναδείξῃ τὴν εἰκόνα, εἰκόνα ζῶσαν, καὶ κατὰ πάντα δύοιαν τοῦ πρωτοτύπου, οὕτω καὶ ὁ ἐραστὴς τῆς τελεότητος βάλλει ἐμπροσθεν αὐτοῦ τὸ ὑπερτελειον πασῶν τῶν ἀφετῶν πρωτότυπον, τὸν Σωτῆρα, λέγω, τοῦ κόσμου, τὸν Ἰησοῦν, καὶ προσηλώσας εἰς αὐτὸν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, ἐπιμελεῖται, δσον ἡ φύσις δύναται, ὑπὸ τῆς χάριτος διναυμούμενη, ώστε καὶ τὰς διαθέσεις, καὶ τὰ λόγια, καὶ τὰς πράξεις νὰ μιηθῇ, καὶ νὰ ἐπακολουθήσῃ εἰς ὃ δλα τὰ ἵχη αὐτοῦ, καὶ νὰ παραστήσῃ ἑαυτὸν τελείαν τοῦ πρωτοτύπων Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνα.

Ἐκ τούτου γίνεται πρᾶος καὶ ταπεινὸς τὴν καρδίαν, κατὰ τὸ μάθημα τῆς διδασκάλως αὐτοῦ· γίνεται ὑπήκοος εἰς τὸν Θεοῦ τὸ πρόσταγμα, ώς ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως Ἰησοῦς· ανεξίκακος εἰς τὰς συκοφαντίας, μακρόθυμος εἰς τὰς ψύρεις, ὑπομονητικὸς εἰς τοὺς διωγμοὺς, ἰσχυρὸς εἰς τοὺς κατὰ τῶν δαιμόνων πολέμους· ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ γίνεται ἀπλῆ καὶ ἀκακος, ὁ δὲ νοῦς καθαρὸς καὶ πνέων θείου ζήλου, ἡ δὲ καρδία πλήρης ἐκείνης τῆς ἀγάπης, περὶ τῆς ὄποιας εἶπεν ὁ Κύριος, 'Μεῖζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.'—ΘΕΟΤΟΚΗΣ.

ΜΟΝΟΝ ὁ πεπαιδευμένος λαὸς ἐμπορεῖ νὰ ἢναι διὰ πάντα ἐλεύθερος.